

ingediend op **1967** (2023-2024) – Nr. 1
23 januari 2024 (2023-2024)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Maaïke De Vreese

over de vervolgtrajecten
na het inburgeringstraject

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maaïke De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;

Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;

Katrien Partyka, Brecht Warnez;

Bob Savenberg, Bart Tommelein;

Staf Aerts, An Moerenhout;

Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;

Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Koen Van den Heuvel, Hilâl Yalçın;

Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;

Celia Groothedde, Jeremie Vaneeckhout;

Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

I.	Toelichting door de genodigden	4
1.	Toelichting door minister Gwendolyn Rutten	4
2.	Toelichting door Shanah De Boeck	4
2.1.	Inleiding	4
2.2.	Het onderzoek: de doelen en drempels	5
2.3.	Focus op werk	5
2.4.	De proeftrajecten	5
2.5.	Enkele voorlopige conclusies	7
II.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	9
1.	Tussenkost van Maaïke De Vreese	9
2.	Tussenkost van Sam Van Rooy	10
3.	Tussenkost van Katrien Partyka	11
4.	Tussenkost van Meyrem Almaci	11
5.	Tussenkost van Maaïke De Vreese	12
6.	Tussenkost van Meyrem Almaci	12
7.	Tussenkost van Sam Van Rooy	13
8.	Tussenkost van Meyrem Almaci	13
9.	Tussenkost van Sam Van Rooy	13
10.	Tussenkost van Meyrem Almaci	13
III.	Antwoorden van de genodigden	13
1.	Antwoorden van Shanah De Boeck	13
2.	Antwoorden van minister Gwendolyn Rutten	14
IV.	Bijkomende vragen van de commissieleden	16
V.	Aanvullende antwoorden van minister Gwendolyn Rutten	16
	Gebruikte afkortingen	17
	Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering hield op 16 januari 2024 een gedachtewisseling over de vervolgttrajecten na het inburgeringstraject. Aan de gedachtewisseling werd deelgenomen door Gwendolyn Rutten, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, en Shanah De Boeck, projectleider vervolgttrajecten Atlas Antwerpen.

De getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

I. Toelichting door de genodigden

1. Toelichting door minister Gwendolyn Rutten

Minister *Gwendolyn Rutten* is er zich van bewust dat er weinig inburgeraars aan het werk zijn. Vier jaar na het inburgeringstraject zijn amper de helft van de mannelijke en 30 procent van de vrouwelijke inburgeraars aan het werk. De cijfers komen uit 'Wegwijs naar Werk', een studie uit 2020. Tegelijk heeft 70 procent van hen een diploma en is 44 procent zelfs hogeschoold. Dit betekent minstens een bachelor. Het OESO-rapport over het inburgeringsbeleid in Vlaanderen werd op 14 november 2023 in de commissie al uitgebreid besproken tijdens een gedachtewisseling (*Parl.St. VI.Parl. 2023-2024, nr. 1900/1*). 41 procent van de niet-EU-nieuwkomers in Vlaanderen is inactief, een opmerkelijk verschil met andere EU-landen. Die kloof bedraagt 12 procent. Dat is een verlies voor iedereen, voor de nieuwkomer en voor de samenleving. Zo gaan er ook kansen verloren en het kost iedereen geld. Dat vormde de aanleiding voor onderzoek naar de noden van inburgeraars na het inburgeringstraject. Is er meer nood aan maatwerk en/of begeleiding? Ligt de nadruk daarbij op werk, op opleiding of op de kennis van het Nederlands? De bedoeling is de activiteitsgraad te verhogen.

De doelstelling wordt door de oppositie en de meerderheid ruim gedeeld. Er gebeurden aanpassingen, zoals de verplichte inschrijving bij VDAB. De cijfers daar zijn van 17 naar meer dan 90 procent gestegen. Ook dat is helaas niet genoeg. Ondanks dat hoge inschrijvingscijfer vindt maar 25 procent effectief werk. Ergens knelt het schoentje. Daarom werden er proefprojecten gestart. Er wordt uitgezocht of er beter en meer gericht werk op eigen niveau kan worden gevonden.

De vervolgttrajecten wijzen uit dat er nood is aan een turboplan. Dat plan kreeg eind 2023 vorm en wordt sinds 2024 stap voor stap uitgerold. De nadruk ligt daarbij op activering. Er moeten instapjobs komen waar nieuwkomers vanaf de allereerste dag al aan het werk kunnen. Er moeten leertrajecten komen waar de nadruk ligt op de beroepscompetenties in plaats van op het diploma. Er moet Nederlands kunnen worden aangeleerd op de werkvloer en er moet pragmatisch te werk worden gegaan. De taalvereisten mogen hoger liggen voor wie een diploma heeft, met name B1 in plaats van A2. Upgradetrajecten moeten nieuwkomers begeleiden naar werk. De analyse is duidelijk, de maatregelen zijn genomen, maar er moet een tand worden bijgestoken.

2. Toelichting door Shanah De Boeck

2.1. Inleiding

Shanah De Boeck schetst het project van de vervolgttrajecten en vraagt om nuance waar nodig. Wie na een succesvol inburgeringstraject toch nog iets extra's nodig heeft en geen educatieve, sociale, duurzame en/of professionele doelen bereikt, kan een vervolgttraject volgen. Het project startte vanuit Atlas Antwerpen begin 2022. In 2023 zijn het AgII en Amal betrokken in functie van het uitbreiden van

proeftuinen over heel Vlaanderen en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Die agentschappen zijn ook van bij de start betrokken bij de opmaak van het concept. Het doel van het project is een vervolgtraject op maat van die bepaalde groep ex-inburgeraars te creëren om hen duurzaam aan de slag te krijgen.

Het project is een samenwerking tussen Atlas Antwerpen, Amal en het AgII, waaronder ook het Brusselse Bon valt. De voornaamste partners zijn VDAB, Actiris, het OCMW, de NT2-scholen, de lokale besturen en de regionale partners.

2.2. Het onderzoek: de doelen en drempels

De spreker start met de recente enquête die werd afgenomen bij vierduizend ex-inburgeraars in Vlaanderen en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het onderzoek legt de voornaamste doelen en drempels bloot bij de ex-inburgeraars. Het eerste doel is beter Nederlands leren, iets wat telkens naar voren komt in de verschillende onderzoeken. Het tweede doel is werk, maar dat wordt vaak in een adem genoemd met het leren van Nederlands. Het derde doel, opleiding volgen, wordt ook vaak met de overige doelen genoemd. Mensen vragen er dus zelf om, de agentschappen hoeven het niet meer te verkopen. Daar kon men snel mee aan de slag.

De ex-inburgeraars botsen op drempels om die doelen te bereiken. Een beperkte kennis van het Nederlands blijft de grootste drempel. Ze kunnen hun Nederlands niet altijd bijschaven door tijdsgebrek. De voornaamste reden voor dat tijdsgebrek is werk. De tweede reden is de zorg voor de kinderen. Ten slotte werden er ook nog andere redenen genoemd, bijvoorbeeld het opleidingsaanbod dat tekortschiet.

2.3. Focus op werk

Het onderzoek spitst zich deels toe op werk. Van de vierduizend respondenten heeft 69 procent werk. De spreker vindt dat positief, maar de onderzoekers wilden ook weten waarom 31 procent van de respondenten geen werk had. Er werd een vergelijking gemaakt tussen mannen en vrouwen. Bij de mannen gaven velen aan vaak te solliciteren, maar toch geen werk te krijgen. Ze botsen op een mismatch op de arbeidsmarkt. De tweede reden is dat ze een te beperkte kennis van het Nederlands hebben. De derde reden is omdat ze nog een opleiding volgen. Bij vrouwen is de zorg voor de kinderen de voornaamste reden waarom ze geen werk hebben. Als mannen en vrouwen in het onderzoek worden samengeteld, is de zorg voor de kinderen de voornaamste reden waarom respondenten geen werk hebben. Daarnaast zijn ook bij vrouwen het gebrek aan Nederlandse taalvaardigheid en het volgen van een opleiding redenen waarom ze niet zijn tewerkgesteld.

De resultaten van het onderzoek komen grotendeels overeen met de resultaten uit voorgaande onderzoeken. De meerwaarde van voorliggend onderzoek is de focus op ex-inburgeraars. De respondenten zijn eerstegeneratienieuwkomers die een inburgeringstraject volgden. Ze hebben verschillende nationaliteiten. De steekproef was representatief voor het geheel van inburgeraars in de samenleving. Het onderzoek spitst zich specifiek toe op wat er gebeurt na het inburgeringstraject.

2.4. De proeftrajecten

Tijdens de proeftrajecten wordt de kwantitatieve en kwalitatieve informatie opgeslagen. Zo werd er gekeken welke mensen er werden bereikt en welke groepen er nog beter moesten worden betrokken. De proeftrajecten werken vraaggestuurd. De spreker licht toe wat ze de Heilige Drievuldigheid van de vervolgtrajecten na inburgering noemt: de vraag naar begeleiding naar werk, oefenkansen Nederlands en opleidingen of hogere studies. Het doel van de proeftrajecten is om in te zetten op die drie aspecten. Het zijn sociale, educatieve en professionele doelen, maar

ondertussen worden de trajecten vooral toegespitst op de professionele doelen. De meeste vragen hebben dus een professionele focus.

De spreker maakt het concreet aan de hand van een verhaal. Samira woont al enkele jaren in Vlaanderen en volgde een inburgeringstraject. Daar leerde ze het belang van werk. Via het inburgeringstraject kwam ze bij VDAB terecht. Met de basiskennis Nederlands uit het inburgeringstraject kon ze aan de slag als poetsvrouw. Die job was deeltijds en flexibel. Samira kon het goed combineren met de zorg voor haar kinderen. Nu haar kinderen ouder zijn, heeft ze meer ruimte om aan haar carrière te werken. Ze droomt van een job in de zorg, maar tijdens haar traject als poetsvrouw ging haar Nederlands er niet op vooruit. Het menselijke contact was redelijk beperkt, waardoor ze niet kon oefenen. Ze kon niet bij VDAB terecht voor begeleiding omdat ze al een job had. Online zag ze vooral studies in het hoger onderwijs en voor andere opleidingen was haar Nederlands te beperkt.

Samira ging naar Atlas Antwerpen om zich in te schrijven voor een cursus Nederlands, maar de avondcursussen zijn populair en waren volzet. Ze moest dus wachten op een nieuwe cursus. Ze vroeg naar een weekendcursus, maar dat aanbod bestond niet. De man van Samira werkt. In principe zou ze een korte periode kunnen overbruggen, maar ze wil haar job niet zomaar opgeven. Ze zou Nederlands kunnen leren of een opleiding kunnen volgen, maar dan heeft ze nog altijd geen werkzekerheid. Ze was klaar om haar droom op te bergen.

In die periode kreeg ze e-mail over een infomarkt georganiseerd door Atlas Antwerpen samen met verschillende NT2-scholen. De infomarkt spitst zich toe op beroepsgerichte geïntegreerde opleidingen. Er wordt dus een combinatie gemaakt van beroepsgerichte opleidingen en opleidingen Nederlands. Die infomarkten zijn een groot succes, maar opnieuw botst Samira op dezelfde drempels. Haar Nederlands schiet tekort en de meeste opleidingen zijn voltijds of vinden plaats op meerdere dagen per week, terwijl zij moet werken. De infomarkt wordt 's avonds georganiseerd zodat mensen die werken kunnen deelnemen. Atlas Antwerpen wil geen mensen laten komen als ze geen aanbod hebben. Alle aanwezige ex-inburgeraars worden opgevolgd. In theorie worden alle vragen opgepikt. Als er een mismatch bestaat tussen een klant en het aanbod, wordt er verder gezocht naar een match of wordt er bekeken waarom er geen aanbod bestaat. Die signalen worden vervolgens doorgegeven.

Op de infomarkt pikte iemand van VIB het verhaal van Samira op. Die persoon heeft meer zicht op het bredere aanbod buiten de NT2-scholen en VDAB. Samira werd geïnformeerd over een werkgever die de combinatie maakt tussen de schoonmaaksector, huishoudhulp en de zorgsector. Die werkgever biedt ook een geïntegreerde opleiding aan, waarbij werknemers starten als poetsvrouw, maar waarbij ze perspectief krijgen. De mensen die daar aan de slag gaan, weten dat ze een interne opleiding kunnen volgen en dat hun inkomen en job gegarandeerd blijven. Zij vinden het niet erg om als huishoudhulp te werken of dat er nog een traject aan de gang is, want dat loopt allemaal via het werk. Men heeft met andere woorden een dubbele zekerheid: ze verliezen geen tijd en elke stap die ze vooruitzetten is een enorme upgrade. De werkzoekenden zijn heel dankbaar voor dergelijke trajecten. Zulke bedrijven vormen dan ook de basis van succesverhalen.

De spreker vertelt dat aan Samira is gecommuniceerd via welke stappen zij haar doel kon bereiken. De informatie is gegeven tijdens het evenement, de werving gebeurde vanuit Atlas Antwerpen, vanuit de scholen en via de informatie van collega's van Samira. Samira kan dan zelf de afweging maken of het traject interessant is. Een bijkomend voordeel van de concrete toeleiding naar de juiste aanbodesverstreker, ofwel een werkgever, ofwel de school, is dat mensen opnieuw gemotiveerd zijn.

Het vinden van de motivatie en het krijgen van een perspectief zijn de belangrijkste elementen van feedback van de klanten. De klanten kunnen bij problemen contact

opnemen met Atlas Antwerpen, en ze weten dat er altijd een oplossing wordt voorgesteld.

Samira zal deze maand met het traject starten. Ze zal laten weten hoe het loopt en welke eventuele drempels ze ervaart. Die drempels worden besproken met de werkgever, waardoor iedereen vooruit kan: de betrokken agentschappen, de partners, de nieuwe partners vanuit VIB en de klanten. De spreker beklemtoont ook dat mond-aan-mondreclame heel belangrijk is. Samira heeft bijvoorbeeld ook haar werkloze vriendin in het proeftraject betrokken.

De proeftrajecten zijn tegelijk een onderzoek waaruit veel kan worden geleerd. Bij de proefprojecten van de verschillende agentschappen zijn er bijna negenhonderd inburgeraars betrokken. Een deel van die mensen zit nog in een traject en heeft verdere opvolging nodig; de voltooide trajecten gaan over de mensen die na een passage bij VIB op weg zijn gezet en niet meteen verdere opvolging nodig hebben.

Heel interessant is dat iedereen die de weg vindt naar VIB, effectief een professioneel perspectief heeft. De enige nuance daarbij is dat 83 procent een rechtstreeks professioneel perspectief heeft, terwijl 17 procent een educatief perspectief heeft. Dat zijn mensen die hogere studies willen aanvatten en in functie van die studie een heel specifieke job zoeken.

Een andere interessante bevinding is dat 70 procent van de deelnemers aan de proeftrajecten vrouw is. Dat is belangrijk omdat die doelgroep in andere projecten of organisaties moeilijker wordt bereikt. Vaak zijn het vrouwen die de combinatie gezin-werk willen maken. Heel opvallend is ook dat de helft van de vrouwen actief wil zijn in de zorgsector, een sector met veel knelpuntberoepen. De geïntegreerde aanpak vanuit de werkgevers is volgens de spreker dan ook het beste van beide werelden.

Een derde van de mensen die bij VIB komt, heeft al werk, maar wil ander en duurzamer werk. Zij zijn geen prioritaire doelgroep van VDAB en krijgen dus geen begeleiding. Die begeleiding is voor hen nochtans essentieel, zo blijkt uit het onderzoek. De ex-inburgeraars, zij die al meer dan een jaar in Vlaanderen zijn, kennen VDAB, het OCMW en de interimkantoren, maar hebben het gevoel dat ze bij die instanties niet terechtkunnen in hun zoektocht naar duurzaam werk. Die organisatie zetten met name in op het snel vinden van werk. Die mensen komen dan bij VIB terecht.

Uit de proeftrajecten blijkt voorts dat ongeveer 20 procent rechtstreeks, zonder bijkomende versterkingen of opleidingen, stappen kan zetten naar (ander) werk. De hoofdbehoefte van de meeste mensen is wel kennis van het Nederlands, zowel in de vorm van cursussen als via mondelinge en schriftelijke oefenkansen.

Een groot deel van de groep is geholpen met een beroepsopleiding. Bij die mensen is een job de volgende stap. Ongeveer de helft van de mensen die een beroepsopleiding volgt, doet dat in functie van een job in de zorgsector.

De hoogopgeleiden hebben vooral nood aan informatie over hoger onderwijs en diploma-erkenning. Een restgroep, ongeveer 9 procent, heeft nog juridische vragen, vragen over huisvesting, over welzijn, over hun kinderen enzovoort.

2.5. Enkele voorlopige conclusies

De spreker benadrukt dat zeker niet alle ex-inburgeraars nood hebben aan zo'n traject. De agentschappen ambiëren dat ook niet. Een deel kan meteen na het inburgeringstraject via VDAB of andere wegen verder. Een deel vindt gewoon zelf de weg. Een ander deel, dat nu nog bij VIB terechtkomt, maar dat de agentschappen eruit

proberen te filteren, zit met een heel concrete vraag maar vindt het antwoord niet. Het project capteert dat, maar dat valt buiten de scope van het project.

De drempels, doelen en noden van de ex-inburgeraars matchen met de nieuwe pijlers van het Inburgeringsdecreet: het traject naar werk en het participatietraject voor de sociale noden. Waarom hebben mensen bijvoorbeeld spontaan Nederlands bijgestudeerd voordat de nieuwe decretale maatregelen er waren? Uit de enquête blijkt dat de dagelijkse communicatie de belangrijkste reden is. Ze doen het dus niet voor het werk of het gezin. Binnen de proefprojecten komt dat sociale aspect niet zo sterk naar voren. De mensen komen met andere prioriteiten naar de agentschappen.

De lessen die worden getrokken uit VIB worden niet alleen rechtstreeks ingezet voor een concept-VIB. De agentschappen vertrekken al vanuit de vraag wat er tijdens de inburgering kan worden opgenomen en wat er kan worden gecommuniceerd naar de partners. Wat kunnen de partners veranderen in hun aanpak, aanbod en wervingsstrategieën? Het project botst heel vaak op problemen over informatie en communicatie, op de mismatch tussen aanbod en doelgroep. De agentschappen proberen daaraan tegemoet te komen. Het gaat niet alleen om het ontwikkelen van een aanbod op maat of het aanpassen van voorwaarden, maar ook om ervoor te zorgen dat dat bij de juiste mensen terechtkomt.

Zowel in het onderzoek als in de proeftrajecten ziet VIB dat de noden uit het turboplan worden bevestigd. Dat vindt de spreker logisch, want het onderzoek binnen het project VIB ligt in lijn met de onderzoek van de OESO of de survey Samenleven in Diversiteit of de Vlaamse Integratie- en Inburgeringsmonitor. Bij het VIB-project gaat het over een heel specifieke doelgroep en over een heel specifieke periode, maar werk blijft, zowel vlak na als jaren na het inburgeringstraject, de prioriteit. De prioriteit evolueert van snel werk vinden naar duurzaam werk vinden.

Nederlands leren blijft een grote nood en een drempel. Het is een tweesnijdend zwaard. Het blijft belangrijk om daarop in te zetten vanuit inburgering en integratie. Er moet zowel meer formeel als informeel aanbod zijn. De ex-inburgeraars vragen meer formeel aanbod. Maar zij kennen het informele aanbod niet: Nederlands op de werkvloer, oefenkansen enzovoort. Mocht dat informele aanbod groter en bekender zijn, dan zou het wel populairder worden.

De geïntegreerde trajecten zijn een succes. Alles wat een opleiding, het leren van Nederlands en werk combineert, is een succes. Daar wordt op ingezet, dat wordt als boodschap uitgedragen naar de partner en het versterkt de doelgroep binnen de maatschappij. Anderzijds is er het bestaande aanbod. Daar hangen voorwaarden en taalvereisten aan vast. Op voorwaarde van wat veranderingen kan daar ook mee worden voortgewerkt.

De 9 procent andere vragen komt ook terug in de proeftrajecten. Gezondheidszorg, mobiliteit, huisvesting en kinderopvang blijven pijnpunten die voor sommige nieuwkomers de duurzame participatie bemoeilijken.

Bepaalde doelgroepen vragen extra aandacht. De spreker denkt daarbij in de eerste plaats aan analfabeten, kort- en hooggeschoolden, vrouwen en moeders. Die vragen intensieve nazorg om hun duurzame doelen te bereiken. Die worden gelukkig maximaal bereikt met de vervolgtrajecten.

II. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

1. Tussenkomst van Maaïke De Vreese

Maaïke De Vreese stelt vast dat de presentatie aantoont dat er heel veel onderzoek is geweest. Zij vraagt of dat onderzoek kan worden bezorgd aan de commissieleden. Zij bedankt de agentschappen omdat ze blijven nadenken over hoe de inburgeringstrajecten kunnen worden verbeterd en hoe er nog meer mensen kunnen worden geïntegreerd in de Vlaamse samenleving. Er is tijdens de huidige zittingsperiode met de nieuwe inburgeringspijlers een heel traject afgelegd, maar daarvan is nog niet goed geweten welke impact dat zal hebben op het einde van het inburgeringstraject.

De spreker vindt de doelstelling nobel. Als ex-inburgeraars nog altijd niet de weg naar werk hebben gevonden en nog altijd onvoldoende de taal spreken om zelfredzaam te zijn, dan moet er worden bekeken wat er moet worden aangepast. Dat moet met veel partners gebeuren, onder meer met VDAB en het OCMW. Daar ziet de spreker wel enkele problemen. Te veel mensen zijn na een inburgeringstraject nog altijd niet zelfredzaam genoeg. Minister Gwendolyn Rutten zegt dat er moet worden ingezet op een vervolgtraject.

De spreker vindt het nog te vroeg voor algemene conclusies. Veel zaken zijn nog in ontwikkeling en niet alles is al opgestart. Atlas Antwerpen haalt al heel hoge cijfers. Het AgII moet waarschijnlijk nog op dreef komen. De spreker schat op basis van het aantal voltooide trajecten dat er momenteel 10 procent van de doelstelling wordt behaald. Zij vraagt of de doelstellingen tegen 2025 kunnen worden gehaald.

De spreker twijfelt niet aan de goede intenties om de ex-inburgeraars op te volgen en om een nieuw vervolgtraject op te zetten, maar heeft een inhoudelijke bedenking. Het moet de bedoeling zijn om de conclusies die voor ex-inburgeraars worden getrokken naar voren te trekken in het inburgeringstraject. Dat traject moet zo sterk mogelijk worden gemaakt, zodat het niet meer nodig is om nog met vervolgtrajecten te werken. Er is nu al veel kritiek op het feit dat er te veel tijd en energie in wordt gestoken. Een inburgeringstraject kost op zich al 4500 euro. Het nieuwe vervolgtraject kost 1500 euro. Het studiewerk kost 1200 euro. De kosten binnen het inburgeringstraject zelf liggen dus al hoog genoeg. Er moet niet nog meer belastinggeld aan worden besteed. Men mag aan een inburgeraar heel duidelijk maken dat hij met de cursus maatschappelijke oriëntatie, de cursus Nederlands, buddyprojecten, verdere sociale integratietrajecten en toeleiding naar VDAB al heel veel kansen krijgt. Het inburgeringstraject kan alleen maar geslaagd zijn als de inburgeraar werk heeft of in een traject naar duurzaam werk zit. De spreker begrijpt de noodzaak om in te zetten op duurzaam werk.

De doelen zijn volgens haar dus goed en nobel en ze liggen volledig in lijn met de OESO-studie, maar ze vraagt aan de minister of zij vindt dat het inburgeringstraject moet worden versterkt. Er wordt al enorm veel geld besteed aan allerlei andere integratietrajecten. Het inburgeringstraject is de grote kerntaak. Het AgII en Atlas Antwerpen moeten daar sterk op inzetten. Als het nodig is, moet dat worden hervormd.

Door de enorme krapte op de arbeidsmarkt veronderstelt de spreker dat VDAB mensen begeleidt naar het project van het bedrijf dat inzet op poetshulpen, om die dan verder naar de zorg te laten groeien door middel van een geïntegreerd traject. Dat is volgens haar de weg die moet worden bewandeld. Wordt daarover met VDAB overlegd?

Een derde van de doelgroep werkt. Er wordt gezegd dat zij geen doelgroep van VDAB zijn. De spreker vindt het vreemd dat VDAB zich daar niet mee bezighoudt. Is het dan nodig dat de agentschappen zich daarmee bezighouden?

De spreker vraagt aan de minister hoe zij de aanzienlijke kosten voor de proefprojecten verantwoordt, gelet op de stevige kostprijs van het reguliere inburgeringstraject voor de Vlaamse belastingbetaler. Vindt zij ook dat het volgen van een vervolgtraject via een billijke vergoeding moet gebeuren, gelet op de hervorming in de huidige zittingsperiode? Op welke manier onderscheidt die dienstverlening zich van het reguliere aanbod?

Vindt de minister dat een dergelijk proefproject tot de kerntaken van de agentschappen behoort? Die zijn al enorm bevroegd. Op welke manier kunnen ze dat nog bolwerken? Is de minister van plan om de getrokken lessen te integreren in het reguliere inburgeringsaanbod? Zal zij werk maken van de bijkomende inhoudelijke versterkingen van het huidige inburgeringskader via het turboplan? Bestaan er een concreet actieplan en een draaiboek over de werving, de ondersteuning en de finaliteit van dat project over de agentschappen heen? Wordt dat voortdurend bijgestuurd? Kan dat aan de commissieleden worden bezorgd? Hoe worden de kandidaten geselecteerd? Hoe worden ze uit de doelgroep gekozen?

2. Tussenkomst van Sam Van Rooy

Volgens *Sam Van Rooy* is de hete adem van het Vlaams Belang in de nek van de andere partijen, met name van de N-VA, duidelijk voelbaar. Maaïke De Vreese stelde volgens hem heel pertinente vragen, onder meer over de kostprijs en over het feit dat het te gek voor woorden is dat Vlaanderen voor zoveel inburgeraars een vervolgtraject moet organiseren. Zij hebben niet genoeg aan het bestaande inburgeringstraject noch aan wat VDAB doet. De spreker concludeert dat het vervolgtraject en het turboplan tekenen van onvermogen zijn van VDAB en het inburgeringstraject. De spreker wil de mensen die zich daarvoor inspanssen niet met de vinger wijzen. Hij apprecieert hun werk, maar vindt het niet kunnen dat een vervolgtraject nodig is.

De spreker bevestigt wat Maaïke De Vreese zegt: daar moeten lessen uit worden getrokken. Hoe kan dat worden ingekanteld in het huidige inburgeringstraject? Na het vervolgtraject zijn er nog inburgeraars die niet aan werk raken. Moet er dan nog een vervolgtraject komen? En nadien misschien nog één? Zo kan men tot in het oneindige verdergaan en elke inburgeraar individueel bij het handje nemen tot hij een job naar keuze of goeddunke vond.

Uit het verhaal van Samira onthield de spreker dat van de vrouwen met een gezin die ook een carrière willen, een derde van de klanten – zoals ze worden genoemd – ander werk wil. Dat is ook van toepassing op autochtonen. Het lijkt hem heel erg dat er een vervolgtraject is voor inburgeraars die met obstakels kampen, waarvan de taal het belangrijkste is. Dat is tegelijk het grootste onderscheid met autochtonen: voor hen is dat doorgaans geen obstakel. Voorts werden heel wat obstakels opgesomd waar autochtonen ook mee kampen. Er zijn veel gezinnen die worstelen met hun tijdsbesteding en waar de vrouw vraagt hoe ze alles moet combineren. Veel mensen zijn niet gelukkig in hun huidige job en willen een andere job. VDAB moet daarvoor instaan zonder allerlei vervolgtrajecten. Kan men niet een beetje rekenen op de zelfredzaamheid van allochtonen en autochtonen?

In haar conclusies zegt Shanah De Boeck dat bepaalde doelgroepen extra aandacht vragen. Volgens de spreker gaat het om analfabeten, laaggeschoolden en kortgeschoolden. In de plenaire vergadering van 10 januari 2024 merkte de spreker op dat men de poort moet sluiten, want nu is het dweilen met de kraan open (*Actuele Vragen* VI.Parl. 2023-2024, nr. 193/1). Moet Vlaanderen analfabeten importeren? Moet Vlaanderen met heel veel geld en moeite proberen hen te alfabetiseren? Dat is te gek voor woorden.

Wat kost het proefproject extra? Wat zal het nog kosten de komende jaren? Maaïke De Vreese had het over 1500 euro en daarna over 1200 euro. Wat is de precieze kostprijs?

Hoelang duurt een vervolgtraject gemiddeld per inburgeraar en wat is de succesratio?

Minister Gwendolyn Rutten verwijst in haar turboplan naar Colruyt, een dag na de laffe fakenewsaanval van de PVDA op Colruyt. De spreker feliciteert de minister omdat ze Colruyt in een goed daglicht stelde. Dat is terecht, het is een goede werkgever. Colruyt jaagt zichzelf op kosten met opleidingen en begeleiding van nieuwkomers en andere mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zoals doven of langdurig zieken. De spreker juicht dat toe.

Minister Gwendolyn Rutten zegt dat de inschrijving bij VDAB nu verplicht is en dat meer dan 90 procent dat ook doet. Voor de spreker is dat een evidentie, maar vanwaar komt die sterke stijging?

Shanah De Boeck zegt dat mensen op veel drempels botsen: het Nederlands, de tijdsbesteding, de combinatie werk en kinderen, en dan randvoorwaarden. Wat houdt dat in?

3. Tussenkost van Katrien Partyka

Katrien Partyka distantieert zich van de uitdrukkingen 'de poort sluiten' en 'import van analfabeten'. Woorden doen ertoe, het gaat over mensen.

Atlas Antwerpen hield nu een eerste presentatie, maar de spreker had onvoldoende tijd om alles grondig te bekijken. Er komen dingen terug die de commissieleden al weten. Maaïke De Vreese zei dat het inburgeringstraject misschien ontoereikend is, misschien moet men dat anders aanpakken. Misschien moet er worden gesleuteld aan dat traject om te vermijden dat er een vervolg nodig is. Misschien biedt men onvoldoende aan wat de mensen nodig hebben om goed in te burgeren. Het eerste probleem, dat altijd terugkomt, is taal. Mensen smeken bijna om de taal informeel te kunnen oefenen. Wie geen werk heeft, kan de taal niet oefenen. Wie de taal niet kent, vindt geen werk. Die cirkel moet worden doorbroken.

Het inburgeringstraject omvat nu vier fases. Welke effecten heeft de stage op de oefenkansen Nederlands? Het aanbod blijft hoe dan ook een pijnpunt. De mensen zijn aan het werk en kunnen niet naar de cursus. Hoe kan het aanbod meer op maat en functioneler worden gemaakt? Dat moet niet in aparte klassen met aparte leerkrachten, het kan meer geïntegreerd gebeuren. Er moet blijvend worden gezocht naar hoe dat beter kan. Hetzelfde geldt voor de nood aan begeleiding. Het is frappant hoe dat als eerste naar voren blijft komen. Er wordt veel ingezet op begeleiding, dus is er ergens een mismatch. Ondanks alle inzet en goede bedoelingen voelen mensen zich onvoldoende begeleid. De spreker wil daarmee aan de slag gaan. Hoe kunnen mensen veel sneller en laagdrempeliger de Nederlandse taal leren?

4. Tussenkost van Meyrem Almaci

Meyrem Almaci heeft door haar familiegeschiedenis een grote affiniteit met de thematiek. Zij meent dat de opmerking over het noodzakelijke basisniveau Nederlands heel pertinent is. Als men een zinvolle interactie wil in het kader van een job, dan is een basisopleiding Nederlands een minimumvereiste. Vaak zijn het mensen met een migratieachtergrond die mensen met een migratieachtergrond helpen om Nederlands te leren. Dat is positief, aangezien zij onder meer de valkuilen kennen.

Een basisopleiding is volgens de spreker niet voldoende om een kwalitatief taalniveau te ontwikkelen op het niveau van een job. Er is ook een vervolgtraject nodig. Het debat kan worden gevoerd om die basisopleiding bij te spijkeren. De taal heeft een emancipatorische rol en mag geen fetisj zijn. Men kan geen vervolgtraject afschaffen zonder het basistraject te versterken.

De vraag kan wel worden gesteld of het basisniveau Nederlands voldoende is om te kunnen doen wat er van die mensen wordt verwacht en om een gesprek te kunnen voeren. Als dat niet volstaat, dan moeten er volgtrajecten worden aangeboden. Het is ook belangrijk te beseffen dat er heel uiteenlopende profielen van inburgeraars zijn: van analfabeten en getraumatiseerde mensen tot hoogopgeleiden.

De spreker meent verder dat het volwassenenonderwijs en tweedekansonderwijs in een samenleving belangrijk zijn. Ook dat zijn vervolgtrajecten. Op die manier kunnen mensen een andere job vinden en wordt hun een nieuw perspectief geboden.

Met betrekking tot de kostprijs van de trajecten argumenteert de spreker dat een uitkering ook geld kost. Het rendement van een investering in een vervolgtraject biedt voor de samenleving een grote return on investment. Iedere persoon die aan het werk gaat, is positief voor de samenleving. Men kan voor een bepaalde doelgroep, bijvoorbeeld vrouwen, niet stellen dat de opleiding te duur is als men zoveel mogelijk mensen aan het werk wil. Daarnaast is werk een emancipatorische kracht en vergroot het de betrokkenheid in de samenleving.

De vervolgtrajecten zijn er omdat er een overtuiging is dat de balans positief zal zijn. De spreker vraagt hoe de Vlaamse Regering naar de return on investment en de vervolgtrajecten kijkt. Is het een positieve balans, of is het vooral een kost?

Uit het onderzoek blijkt dat er een grote groep vrouwen is die men aan het werk wil krijgen, maar die in de eerste plaats voor hun kinderen willen zorgen. Als er dan wordt gekeken naar de voorrangsregeling in de crèches, de conclusies uit het onderzoek in verband met gezondheidszorg, huisvesting, mobiliteit, kinderopvang als belangrijk randvoorwaarde, de opmerkingen uit het veld en de analyse van de SERV dat de nieuwe voorrangsregeling contraproductief zou zijn voor de kwetsbare doelgroepen, rijst de vraag of daarmee rekening werd gehouden in het onderzoek en wat de mening is van de gastspreker en de minister.

De spreker herhaalt en benadrukt tot slot dat het bestaan van vervolgtrajecten vanuit een humaan, een emancipatorisch en een maatschappelijk oogpunt, heel belangrijk is. Zij hoopt dat ze nooit in een samenleving terechtkomt waar die mensen bij manier van spreken de tijd en moeite niet waard zijn. Alleen al vanuit een economisch standpunt zijn vervolgtrajecten de moeite waard.

5. Tussenkoms van Maaïke De Vreese

Maaïke De Vreese stelt dat het niet klopt dat de N-VA die mensen niet volledig wil inburgeren. *Meyrem Almaci* wil de vervolgtrajecten zolang mogelijk behouden. De spreker wil daarentegen die mensen onmiddellijk op eigen benen laten staan en wil de opleiding Nederlands onmiddellijk naar een B1-traject brengen. Op die manier zijn die vervolgtrajecten niet langer nodig.

6. Tussenkoms van Meyrem Almaci

Meyrem Almaci antwoordt dat zij alleen een analyse heeft willen maken van de zaken die zijn gezegd. Met betrekking tot het nut van de vervolgtrajecten, verduidelijkt de spreker dat men ofwel de basisopleiding Nederlands op een hoger niveau moet brengen, ofwel de vervolgtrajecten moet behouden. Het versterken van de

basisopleiding betekent ook dat de drempels – de wachtlijsten, de kostprijs – mee in overweging moeten worden genomen.

7. Tussenkoms van Sam Van Rooy

Sam Van Rooy stelt dat de beste return on investment voor de samenleving bestaat uit een strenge selectie in het migratieproces. Op die manier zouden de mensen die Vlaanderen binnenkomen geen inburgeringstraject nodig hebben. Wie een inburgeringstraject nodig heeft, kan dat zelf betalen.

De spreker raadt Meyrem Almaci aan om de publicaties van Jan van de Beek te lezen. Die deed een factcheck van beweringen van de Nationale Bank van België over de opbrengst van de migratie in de afgelopen zestig jaar. Dat is geen ideologie, maar wiskunde. Dat druist in tegen de ideologie van Meyrem Almaci, maar ze kan die niet weerleggen.

8. Tussenkoms van Meyrem Almaci

Meyrem Almaci stelt dat Sam Van Rooy de berekeningen van de Nationale Bank van België tegenspreekt omdat ze hem niet zinnen. Op die manier eindigt elk gesprek. Door de Nationale Bank van België in twijfel te trekken, zegt Sam Van Rooy eigenlijk dat het hem niet interesseert. De spreker blijft voor de mensenrechten staan, en stelt dat de Vlaamse Regering dat ook nog altijd doet wat de selectie van mensen betreft. De mensen moeten zo goed mogelijk worden begeleid, om de samenhang in de samenleving te bevorderen. Maar van het Vlaams Belang had de spreker niets anders verwacht. Ze stelt dat linkse partijen de Nationale Bank van België nog nooit hebben beschuldigd van fake news, ook al zijn er studies die in vraag kunnen worden gesteld.

9. Tussenkoms van Sam Van Rooy

Sam Van Rooy vraagt aan Meyrem Almaci om de term 'generatierekening' te googelen, samen met de naam 'Jan van de Beek'. Zo kan ze lezen hoe de cijfers van de Nationale Bank van België worden weerlegd. De Nationale Bank van België zou geen generatierekening hebben toegepast op de berekening van de kosten en opbrengsten van massa-immigratie. Dat is een internationaal erkende methode om de kosten van migratie over een langere periode vast te stellen. De spreker benadrukt dat hij voor inburgering is, maar op eigen kosten en stelt dat Meyrem Almaci leugens verkondigt.

10. Tussenkoms van Meyrem Almaci

Meyrem Almaci verwijt Sam Van Rooy zijn luide tussenkoms. Wat de generatierekening betreft, gaf de spreker al een mooi voorbeeld uit haar eigen gezin. Ze stelt ook dat het thema dat Sam Van Rooy wil aankaarten, niet relevant is voor de commissievergadering. In tegenstelling tot Sam Van Rooy gelooft de spreker wel dat inburgering zinvol is. Er is dus niet veel gemeenschappelijke grond. De gedachtewisseling gaat over vervolgtrajecten in inburgering. Als Sam Van Rooy het wil hebben over migratie en selectie, moet hij in een andere commissie zetelen.

III. Antwoorden van de genodigden

1. Antwoorden van Shanah De Boeck

Shanah De Boeck antwoordt dat het project ook aan zelfkritiek doet. Ze ontvangt dus graag alle kritische bedenkingen, zodat die kunnen worden meegenomen en het project kunnen verbeteren. Het onderzoek zal aan de commissieleden worden

bezorgd. Het zal in maart 2024 klaar zijn. Andere documenten kunnen ook worden geleverd.

Vanuit het project VIB is men volop in overleg met VDAB over de ontwikkeling van het concept, maar ook om inburgering zelf beter aan te pakken. De rollen van VDAB en de agentschappen worden gedefinieerd, en er wordt gekeken hoe er beter kan worden samengewerkt.

Bij de selectie van kandidaten is het belangrijk om te bekijken wat de vragen en drempels zijn. Op dat vlak zijn er ook regionale verschillen. Daarom werd ervoor gekozen om geen selectie te maken van de kandidaten. Kandidaten moeten een inburgeringsattest hebben, ze zijn bijgevolg ouder dan 18 jaar en ze moeten gedomicilieerd zijn in de buurt van de proeftuinen. Voor de rest wordt er geen onderscheid gemaakt op het vlak van scholingsgraad of geslacht. Vrouwen zijn oververtegenwoordigd omdat ze sneller hun weg vinden naar de proeftuinen in het project VIB.

VIB biedt een kans om de nieuwe pijlers in het inburgeringstraject mee te evalueren. Er werd een onderzoek gedaan en de proeftuinen leveren ook veel inzichten op. De eerste ex-inburgeraars die het inburgeringstraject volgens het huidige Inburgeringsdecreet doorliepen, belanden nu in de proeftuinen. De positieve impact van het nieuwe traject kan dus worden onderzocht.

In het traject zijn er meer hoogopgeleide dan laagopgeleide nieuwkomers. Dat blijkt ook uit het onderzoek. Hoogopgeleiden hebben ook nood aan een vervolgetraject. Dat zijn mensen van wie het diploma wordt erkend, maar ook mensen van wie het diploma niet wordt erkend. De agentschappen of de partners kunnen daarbij nog een rol spelen.

De duurtijd van een vervolgetraject is nog niet helemaal duidelijk. Het is wel duidelijk dat de trajecten in drieën kunnen worden opgedeeld. Een vierde van de mensen zit in een heel kort traject, met maximaal drie uur begeleiding. Dat zijn mensen die geen informatie nodig hebben en dus snel worden geholpen. De helft van de mensen, die nu in een traject zitten, zit in een gemiddeld traject. Zij krijgen tussen de zes en negen uur begeleiding. Een vierde van de mensen zit in een lang traject. Zij krijgen tot twaalf uur begeleiding, in combinatie met workshops, contactmomenten met werkgevers en scholen enzovoort. Voor de korte trajecten is het succes wel al duidelijk, maar voor de gemiddelde en lange trajecten is het te vroeg om de resultaten te delen.

De spreker geeft toe dat de term randvoorwaarden niet altijd geschikt is voor de aspecten die daaronder vallen. Het gaat over de voorwaarden in de situatie van ex-inburgeraars die stabiel moeten zijn, zodat ze duurzaam kunnen worden tewerkgesteld. Dat zijn aspecten die ook naar voren komen in de proeftuinen en tijdens het onderzoek.

2. Antwoorden van minister Gwendolyn Rutten

Minister *Gwendolyn Rutten* benadrukt dat het om een onderzoek en proeftrajecten gaat en dat daar lessen uit worden getrokken. Men gaat stilaan naar de eerste resultaten. De minister wil het onderzoek, dat ongeveer half maart 2024 klaar zal zijn, zeker ter beschikking te stellen aan de commissieleden. Ook de andere agentschappen zijn er volop mee bezig.

De minister wijst er wel op dat de conclusies niet op voorhand vaststaan. Of opvolgetrajecten als unieke aanpak moeten worden uitgerold, zal dus ook deel uitmaken van het debat. In een aantal gevallen zou het kunnen dat dat specifiek nodig is. Maar of dat in alle gevallen zo moet? Daarin volgt de minister wat de commissieleden hebben gezegd: eigenlijk zou het inburgeringstraject stevig genoeg in elkaar moeten zitten.

Minister Gwendolyn Rutten vindt dat men ook andere vragen moet durven te stellen, zoals bijvoorbeeld of er een probleem is bij VDAB. Als meer dan 90 procent wel wordt ingeschreven, maar blijkt dat maar een op de vier de weg naar werk vindt, wat loopt daar dan mis? In Vlaanderen kan er voor de arbeidsmarkt alleen met wortels worden gewerkt en kan er weinig sanctionerend worden opgetreden. Als men de totaliteit van het beleid in handen heeft, kan men een meer integrale aanpak voorstaan. Concluderend stelt de minister dat er op basis van de resultaten van het onderzoek samen zal moeten worden bekeken met welke maatregelen men de resultaten kan verbeteren.

Minister Gwendolyn Rutten benadrukt dat er ondertussen niet wordt stilgezeten. Ze verwijst naar het herhaalde pleidooi van Maaïke De Vreese om al in het land van herkomst met inburgeringscursussen en Nederlandse taallessen te starten. Ook in het Plan Samenleven zitten er een aantal opties. De minister wijst erop dat het aantal oefenkansen Nederlands spectaculair is toegenomen, met dank aan de steden en gemeenten die mensen helpen om hun theoretische kennis in de praktijk om te zetten. Vanaf 2024 wordt ook het turboplan uitgerold, dat inzet op werk. Het inburgeringstraject wordt dus al versterkt, en daar wordt ook telkens aan geschaafd.

Minister Gwendolyn Rutten merkt op dat Colruyt een aantal goede praktijken heeft die voor een groot deel overeenkomen met wat het turboplan voor ogen heeft. Zo krijgen mensen die er worden aangeworven niet alleen een opleiding om de job uit te oefenen, maar ook lessen Nederlands. Colruyt heeft het voorbije jaar aan een kleine negenhonderd mensen Nederlandse les gegeven en heeft daar zelf meer dan 1 miljoen euro in geïnvesteerd, wat voor het bedrijf ook een investering met return on investment is, zeker door de krapte op de arbeidsmarkt.

Waar zitten de knelpunten dan nog? Minister Gwendolyn Rutten wil ervoor zorgen dat ex-inburgeraars beter wegwijs worden gemaakt in het kluwen van de overheid en dat de match beter kan worden gemaakt. Voor de minister roept dat ook vragen op voor VDAB. Als een bedrijf erin slaagt om dat te doen, moet men daar lessen uit kunnen leren. De minister beklemtoont wel dat er ook binnen VDAB heel goede en nuttige trajecten gebeuren, maar dat het een en-enverhaal is. Men moet dus ook durven te kijken naar wat er anders of beter moet.

De minister wijst erop dat het niveau van Nederlands in het turboplan wordt opgetrokken. Men wil het basispakket optrekken tot 360 uren en zo naar niveau B1-min mondeling gaan. Dat wordt nu samen met minister Ben Weyts in de praktijk omgezet. Ook de pijler van de buddy's hoort daarbij.

De minister vindt het een terechte opmerking dat men moet uitkijken om niet voor één bevolkingsgroep maatwerk uit te werken dat dan niet voor andere mensen ter beschikking is, maar wijst erop dat VDAB nu geïntegreerde trajecten aan het uitwerken is voor iedereen. Op die manier leren sectoren ook van elkaar.

Minister Gwendolyn Rutten is ook heel benieuwd naar de mensen die zich niet komen aanmelden en wat hen tegenhoudt om dat te doen. Daar moet nog dieper worden op ingegaan.

Er is voor de opvolgingstrajecten tussen 2022 en september 2025 een budget van 3,4 miljoen euro uitgetrokken, Atlas Antwerpen, Amal, het AgII en Bon inbegrepen. 7 procent daarvan, of 210.000 euro, gaat naar onderzoek, 15 procent, of 450.000 euro, naar projectontwikkelingen, 75 procent, of 2,25 miljoen euro, naar de besproken proefprojecten, 3 procent naar kennisuitwisseling en 341.000 euro naar de coördinatie. Het volledige rapport volgt en zal bijkomende inzichten verschaffen.

Op de vraag van Sam Van Rooy antwoordt minister Gwendolyn Rutten dat het aantal inburgeraars dat bij VDAB is ingeschreven, van 17 naar meer dan 90 procent ging.

Dat komt omdat inschrijven binnen de drie maanden na de start van het inburgeringstraject verplicht is, en ook wordt opgevolgd. De precieze cijfers zullen worden opgevraagd.

IV. Bijkomende vragen van de commissieleden

Maike De Vreese las in het turboplan dat het proeftraject zal worden veralgemeend en uitgerold. Zij vraagt om in 2025 zorgvuldig te evalueren zodat het upgradetraject kan inspelen op de gedetecteerde noden. In plaats van te versnellen lijkt het haar beter om af te wachten of de studie een antwoord biedt op de initiële vragen en na te gaan of het inburgeringstraject zoals het werd aangepast, eraan tegemoetkomt. Momenteel gaat het om 10 procent. Ze vraagt zich af of een mooie evaluatie in 2025 haalbaar is.

Tot slot dankt *Maike De Vreese* de betrokken agentschappen voor integratie en inburgering voor de inspanningen die ze de laatste jaren voor het nieuwe inburgeringstraject hebben geleverd. Ze hoopt ook dat de agentschappen en het Vlaams Parlement met haar boek 'Vreemde Vlamingen' aan de slag zullen gaan en zal het initiatief nemen om het te bezorgen.

Sam Van Rooy vraagt of aan het niet-inschrijven sancties zijn verbonden en hoeveel inburgeraars door het bedrag van 3,4 miljoen euro voor de vervolgotrajecten worden gevat.

De spreker verwijst nogmaals naar de factcheck van Jan van de Beek. De Nationale Bank van België blijkt geen generatierekening te hebben toegepast, waardoor de resultaten misleidend zijn. Bovendien is het evident dat iemand die hooggeschoold Vlaanderen binnenkomt, meteen begint te werken en dat een carrière volhoudt, een nettobijdrage levert. Maar het onderzoek van Jan van de Beek, dat zich zowel op de asielzoekersstroom als de gewone migratiestromen focust, toont aan dat sommige groepen een nettokost betekenen door het inburgeringstraject dat Vlaanderen moet betalen én doordat ze vaak en lang een leefloon krijgen. Dat betekent dat er geen actieve, maar een passieve migratiestroom is. Dat verhaal beperkt zich niet tot het Vlaams Belang of Jan van de Beek, het wordt door almaar meer economen en instellingen bevestigd. De spreker verwijst naar de adviescommissie en de regeringsvorming in Nederland, die exact hetzelfde aanhalen. Vlaanderen en België zullen die les ook trekken, besluit hij, maar, zoals altijd, te laat.

V. Aanvullende antwoorden van minister Gwendolyn Rutten

Minister *Gwendolyn Rutten* bevestigt dat er wel degelijk boetes mogelijk zijn. Ze benadrukt dat het turboplan een eigen budget heeft, ruimer dan alleen de vervolgotrajecten. De precieze cijfers over het aantal inburgeraars, wat enigszins ook in de presentatie aan bod kwam, zullen er pas zijn als het rapport wordt opgeleverd. Ze wijst erop dat alles afhangt van hoe men ernaar kijkt. *Sam Van Rooy* neemt de hele geschiedenis in ogenschouw, maar men kan ook vanuit het activeringsperspectief kijken. Iedere persoon die aan het werk is, brengt op. De Nationale Bank van België berekende dat elke activering om en bij de 23.000 euro opbrengt. Een kleine investering levert dan een grote return op.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Maike DE VREESE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AgII	Agentschap Integratie en Inburgering
Amal	Agentschap Integratie en Inburgering Gent
Bon	Brussels Onthaalbureau voor Inburgering
NT2	Nederlands als tweede taal
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VIB	Vervolgtraject na inburgering